

SCIENCE PROBLEMS.UZ

ISSN: 2181-1342 (ONLINE)

№ 1 (3) 2023

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES
AND SOCIAL SCIENCES

ЭЛЕКТРОН ЖУРНАЛ

ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ
ELECTRONIC JOURNAL

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР
ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ 1 (3)-2023

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

**ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL
SCIENCES**

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулкиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаххаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети.

ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуротовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети.

ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Ҳашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги

педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;
Тайланова Шохид Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васида Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – психология фанлари доктори (DSc), доцент. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузур. Давлат бошқаруви академияси;

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодида Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шохид Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

Crossref DOI:

Таҳририят Crossref DOI нинг расмий аъзоси ҳисобланади ва 10.47.390 DOI префиксига эга. Ҳар бир нашр ва илмий мақолага индивидуал Crossref DOI рақами берилади.

Google Scholar

Журнал Google Scholar (Академия) да индексацияланади.

“Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамият.

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй.

Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

МУНДАРИЖА

ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

Шаисламова Наргиза Кабиловна

КОРХОНАНИНГ КРЕДИТГА ЛАЁҚАТЛИЛИГИНИ БАҲОЛАШ РИСК
ДАРАЖАСИНИ ПАСАЙТИРИШ ВОСИТАСИ СИФАТИДА 7-20

Mavrulova Nilufar Abduxalilovna

TIBBIY SUG'URTA: AMALDAGI TURLARINI RIVOJLANTIRISH VA MAJBURIY
TURINI JORIY ETISH IMKONIYATLARI 21-29

ФАЛСАФА ФАНЛАРИ

Маматкулов Давлатжон Махаматжонович

ИСЛОМ ҒОЯЛАРИНИ ЎРТА ОСИЁГА КИРИБ КЕЛИШ ТАРИХИ ВА УЛАРНИНГ
МАФКУРАВИЙ ЖАРАЁНЛАРГА ТАЪСИРИ 30-36

Umarjonov Sohibjon Soyibjon o'g'li

IBN SINONING "ISHORALAR VA TANBEHLAR" ASARI VA POSTKLASSIK ISLOM
FALSAFASINING BOSHLANISHI 37-50

ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

Ahmedov Oybek, Tilavova Malika

SEMANTIC STRUCTURE OF WORDS RELATED TO EDUCATION IN
ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES 51-62

Ашурова Ситора Эркиновна

ВАЖНОСТЬ КОМПЬЮТЕРОВ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ЯЗЫКОВ 63-69

ЮРИДИК ФАНЛАР

Абдуллаева Мафтуна Мурот кизи

СУДНИНГ ҲУҚУҚНИ ШАРҲЛАШ ҲУЖЖАТЛАРИ КОНСТИТУЦИЯВИЙ
НАЗОРАТ ОБЪЕКТИ СИФАТИДА 70-77

Авезова Элеонора Парахатовна

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ДАВЛАТ ФУҚАРОЛИК ХИЗМАТИГА ҚАБУЛ
ҚИЛИШНИ ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ 78-86

Ахмедова Шахноза Озоджоновна

СООТНОШЕНИЕ ОЦЕНКИ ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ И
ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ 87-95

ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ

Tashpulatov Farxad Alisherovich

GANDBOLCHILAR O'YIN FAOLIYATI SAMARADORLIGINI HAR TOMONLAMA
BAHOLASH METODIKASI 96-104

Парманов Абулқосим, Абдурашидова Мавжуда

ЎҚУВЧИЛАРДА ТЕСКАРИ ФУНКЦИЯ ТУШУНЧАСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ
УСУЛИ ҲАҚИДА 105-110

Hamrayeva Zuhro Bahodirovna

BOLALARNI GO'DAKLIK DAVRIDAN SUZISHGA O'RGATISH ORQALI JISMONIY
RIVOJLANISHINI TAKOMILLASHTIRISH 111-119

Tўрабоева Мадинахон Рахмонжон қизи

ТАЛАБАЛАРНИНГ ШАХСИЙ-КРЕАТИВ КОМПЕТЕНЦИЯСИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШДА ЎҚУВ ЛОЙИҲАЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ 120-126

Абдурахмонова Сайёрахон Шахобидиновна

АКМЕОЛОГИК ЁНДАШУВ – БЎЛҒУСИ ТАРБИЯЧИЛАРИДА КАСБИЙ
ТАЙЁРГАРЛИГИНИ ОЛИЙ ТАЪЛИМДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ АСОСИ
СИФАТИДА 127-135

Shermatov Gulom Kaxxorovich

“5-1” НИМОҲАСНИ БАЖАРИШДА ГАНДБОЛ О'ЙИНЧИЛАРИНИНГ ТАКТИК
О'ЗARO TA'SIRI 136-143

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг
долзарб муаммолари. -2023. -№ 1(3).
ISSN: 2181-1342 (Online)
<https://scienceproblems.uz>

Педагогика фанлари

Тўрабоева Мадинахон Рахмонжон қизи

Андижон давлат университети
Умумий педагогика кафедраси ўқитувчиси

ТАЛАБАЛАРНИНГ ШАХСИЙ-КРЕАТИВ КОМПЕТЕНЦИЯСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ЎҚУВ ЛОЙИХАЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

<https://doi.org/10.47390/1342V3I1Y2023N13>

Аннотация. Мақолада рақамли муҳит шароитида талабаларнинг шахсий-креатив қобилиятларини ривожлантиришнинг зарурияти, педагогик фанларни креатив йўналишда ташкил этишнинг имкониятлари ва педагогик фанларни ўқитиш жараёнида ўқув лойиҳа топшириқларидан фойдаланишнинг таълим сифатини оширишдаги аҳамияти хусусида фикр-мулоҳаза ва тавсиялар баён этилган.

Калит сўзлар: рақамли муҳит компетенция, креативлик, шахсий-креатив компетенция, замонавий таълим, лойиҳа, ўқув лойиҳа.

Турабоева Мадинахон Рахмонжон қизи

Преподаватель кафедры общей педагогики
Андижанского государственного университета

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ УЧЕБНЫХ ПРОЕКТОВ В РАЗВИТИИ ЛИЧНОСТНО-ТВОРЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ

Аннотация. В статье описывается необходимость развития личностных творческих способностей учащихся в цифровой среде, возможности организации педагогических предметов в творческом направлении, а также важность использования учебных проектных заданий в процессе обучения педагогическим предметам для повышения качества образования.

Ключевые слова: цифровая компетентность, креативность, личностно-творческая компетентность, современное образование, проект, образовательный проект.

Turaboeva Madinakhan Rahmonjon kiziTeacher of the Department of
General Pedagogy of Andijan State University

USE OF STUDY PROJECTS IN DEVELOPING PERSONAL-CREATIVE COMPETENCE OF STUDENTS

Abstract. The article describes the need to develop the personal creative abilities of students in the digital environment, the possibilities of organizing pedagogic subjects in a creative direction, and the importance of using educational project assignments in the process of teaching pedagogic subjects to improve the quality of education.

Key words: digital environment competence, creativity, personal-creative competence, modern education, project, educational project.

Кириш.

Бугунги глобаллашув жараёнидаги замонавий таълим тизими ўз олдида шахсининг ўз шахсий мустақиллиги, эркинлиги, креативлиги, компетентлиги сифатини шакллантиришни асосий вазифа этиб белгиланган паллада, репродуктив ўқитиш стратегиясидан воз кечиш кераклигини, бунда таълим стандартларига мос келувчи билим, кўникма, малака ва компетенцияларни ўз ичига олган ҳолда ўқув режада белгиланган фанларни ташкил этишда ўқув лойиҳаларидан фойдаланишни назарда тутди.

Талабаларнинг шахсий-креатив компетенциясини ривожлантириш натижасида уларда муаммоли фаолият турларини таҳлил қилиш, кундалик ва ўқув жараёнидаги муаммоларни мустақил англаш, ўз имкониятларини ривожлантиришга сарфлаш каби ўзига хос хусусиятларга эга бўлишини таъминлайди[1].

Адабиётлар таҳлили ва методология.

Лойиҳа – баъзи мураккаб ишланмаларни яратиш бўйича ҳужжатлар йиғиндиси ҳисобланади. Лойиҳа тушунчаси кенг маънода маълум натижа (лойиҳанинг маҳсули)га эга мақсадли фаолиятни ташкил этиш учун бирор-бир ташкилий шаклни белгилашда фойдаланилади[2].

Ўз навбатида, лойиҳа – бу вақт чегараланган ва муаммони ҳал қилишга ёки аниқ мақсадга эришишга қаратилган ҳаракатлар тизими.

Лойиҳанинг асосий хусусиятлари: вақтнинг чекланганлиги, лойиҳанинг бошланиш ва тугаш нуқтасини мавжудлиги

Лойиҳанинг асосида бирор шахсининг билим, кўникмалари, қобилиятлари, ўз билимларини мустақил қўллай билиш малакалари, инфор­мацион фазода йўналишга қизиқишлари ва танқидий фикрлашларини ривожлантириш ётади.

Лойиҳалаштириш – реал натижага олиб келувчи, қатъий тартибга солинган ҳаракатлар изчиллигини ўз ичига олувчи муаммони ўзгартирувчи фаолиятни англатади.

Ўқув лойиҳаси – бу ўрганилган мавзу ёки бўлимни янада чуқурроқ ўрганишга йўналтирилган, таълим жараёнига тажриба, фаолият асосида ёндашувга имкон берувчи, тадқиқотчилик ва изланишга доир методлардан фойдаланишни талаб этувчи таълимни ташкил этиш шакли.

Ўқув лойиҳаласи – таълим олувчиларнинг рпродуктив ўқишини таъминлайдиган энг самарали технологиялардан бири саналади.

Лойиҳалар методи ҳар доим талабанинг мустақил фаолиятига йўналтирилган бўлиб, яъни талабалар маълум вақт давомийлигида якка, жуфт, гуруҳ бўлиб ишлайдилар. Лойиҳалар методи бир томондан турли хил методлар, усул, ўқитиш воситаларидан фойдаланишни, иккинчи томондан илм-фан, техника, технология, ижодий соҳалардан билим, кўникмаларни жамлашни талаб қиладиган муаммони ҳал этишни кўзда тутди. Бажарилган, яқунланган лойиҳаларнинг натижалари, агар у назарий муаммо бўлса, у ҳолда унинг тўғри ечими, агар амалий бўлса, у ҳолда татбиқ қилишга тайёр бўлган аниқ натижа кўринишида бўлиши керак.

Лойиҳалаш таълимнинг ижтимоий, педагогик мақсадларга таянган ҳолда, педагогик жараёни акс эттирувчи умумий стратегия ҳисобланади. Лойиҳалаш жараёнида ўқув режа, дастурлар, дарслик, методик тавсиялар, ўқув қўлланмалар, интернет маълумотлари ва бошқалар муҳим манба бўлиб хизмат қилади.

Таълим жараёнини лойиҳалаш – ўқитувчи касбий фаолиятининг кўриниши бўлиб, ўқитувчининг таълим жараёнининг технологик тузилма, унинг натижасини таъминловчи метод ва воситалар йиғиндиси билан тавсифланади.

Лойиҳавий таълими қуйидаги муҳим таълим муаммоларини ҳал этиш имконини беради ва давр талабига мос келади:

таълимни реал ҳаётга юқори даражада яқинлаштирилган вазиятда амалга оширишни таъминлайди;

назарий билимларни амалий фаолият билан боғлаш, баҳолаш ва талабаларни фаол мустақил билиш жараёнига жалб этиш имконини беради;

касбий ва таянч лаёқатларни шакллантириш ва ривожлантиришни таъминлайди.

Изланувчан фаолият характери ва устивор методларга кўра тадқиқий, ижодий ва информацион лойиҳаларга бўлинади[3].

Тадқиқий лойиҳалар – ўз характерига кўра илмий тадқиқот моҳиятини эслатади, унинг мантиғига бўйсунди ва ўз ичига қуйидагиларни олади: муаммонинг долзарблиги ва ишлаб чиқилганлик даражасини, муаммонинг объекти ва предметини, тадқиқот мақсадини, гипотезасини, вазифаларини,

муаммони ўрганиш методологияси ва методикасини, ахборот йиғиш ва таҳлил қилишни, тажриба ўтказиш, амалий тавсиялар ишлаб чиқишни ва ҳоказо. Тадқиқий лойиҳалар кўпинча курс ва диплом лойиҳаларида ишлатилади.

Ижодий лойиҳалар (бизнинг тадқиқот ишимиз учун фойдаланиладиган лойиҳа) – янги, оригинал ғояларни, ҳамкорликдаги фаолият маҳсуллари (ижодий ҳисобот, кўргазма, видеофилм, нашрлар-китоб, компьютер дастурлари ва ҳоказо) ижодий шаклда ишлаб чиқишга йўналтирилган бўлади. Ишни амалга оширишда турли хил методлардан фойдаланилади.

Информацион лойиҳалар – таълим-тарбия жараёни ёки бошқа буюртмачилар учун зарур бўлган ахборотни йиғишга йўналтирилган бўлади. Лойиҳани ишлаб чиқишда турли хил манбалардан ахборот излаш ва топиш билан боғлиқ: монография, илмий журналлар, рўзнома, электрон маълумотлар базаси, ижтимоий сўровлар ёрдамида. Лойиҳа натижаси танлаб олинган, таҳлил қилинган, умумлаштирилган, тизимлаштирилган ва бирорта буклет, коллаж, нашр, интернетдаги саҳифа ва ҳоказо кўринишида бўлган ахборот шаклида тақдимот қилинади.

Муҳокама ва натижалар.

Ўқув лойиҳавий фаолият – бу қўйилган вазифаларга эришиш, таълим олувчилар учун муҳим ва аниқ фойдаланувчига мўлжалланган бирор-бир якуний маълумот кўринишида расмийлаштирилган, муаммони ечиш учун таълим олувчиларнинг белгиланган изчилликдаги ҳаракатлари мажмуаси саналади.

Ўқув лойиҳаси устида ишлашни ташкил қилиш ўз ичига қуйидаги босқичларни камраб олади:

1. Ҳал этилиши зарур бўлган муаммони излаш ёки уни шакллантириш. Бу босқичда ўқитувчининг асосий вазифаси – талабаларнинг муаммони тушуниб етишларига эришиш, уни ечиш жараёни учун мотивацияни ҳосил қилиш.

2. Лойиҳа устида ишлаш учун ижодий гуруҳларни ташкил қилишга эришиш. Бунда жуфт ёки гуруҳли лойиҳаларни амалга ошириш мумкин.

3. Лойиҳа устида тизимли ишлашни режалаштириш. Бу босқичда қуйидагилар аниқланади: мавжуд ахборот манбалари; ахборот тўплаш ва таҳлил қилиш усуллари; олинган натижаларни тақдим қилиш усуллари (ҳисобот, аниқ маҳсулот ва ҳоказо); натижаларни баҳолаш мезони; ижодий гуруҳ аъзоларининг мажбуриятлари.

4. Ахборот излаш ва умумлаштириш. Бу босқичда режа асосида талабаларнинг креативлик, тадқиқийлик фаолияти ташкил қилинади. Асосий талаб турли хилдаги ахборот манбаларининг мавжудлиги, уни йиғиш учун турли методлардан фойдаланиш.

5. Ахборотни таҳлил қилиш. Бу босқичда олинган бошланғич маълумотларни муҳокама қилиш ва лойиҳани ишлаб чиқиш амалга оширилади.

6. Лойиҳани тартиблаш, безаш ва тақдим қилиш. Ўқув лойиҳа натижаларини таҳрирлар ва тартиблаш усуллари унинг турига боғлиқ бўлади ва ҳар хил бўлиши мумкин: ёзма ҳисобот, амалий тавсияларни чоп этиш (компьютерли вариант) видеофильм, техник қурилмаларнинг макетини тайёрлаш ва ҳоказо. Иш тўғрисидаги ҳисобот ва хулосалар тақдим этилади.

7. Лойиҳа натижаларини таҳлил қилиш ва баҳолаш. Бу босқичда лойиҳа муаллифларининг натижаси ҳар жиҳатдан таҳлил қилинади. Шу билан бирга лойиҳа сифати ўқитувчи ва экспертлар томонидан баҳоланади.

Лойиҳалар ўзининг давомийлигига қараб: кичик лойиҳалар (бир соатли); қисқа муддатли лойиҳалар (4 соатга мўлжалланган); ҳафтага мўлжалланган лойиҳалар; узоқ муддатга мўлжалланган лойиҳалар (кўпинча бундай лойиҳалар дарсдан ташқари таълимни амалга оширишга хизмат қилади) бўлиши мумкин.

Ўқув жараёнини лойиҳа асосида ташкил этишда ўқитувчи фаолликда иш юритувчи эмас, балки кенг қамровли креатив педагог ролини ўташи талаб этилади. У талабани руҳлантириши, уларни қизиқтириш орқали пировард мақсадга эришиши талаб этилади ва лойиҳани амалга оширадиган вақт ташкилий масалалар, бериладиган топшириқ ҳамда саволлар олдиндан режалаштирилиши керак.

Педагог лойиҳа раҳбари сифатида юқори маданиятли, ижодкор, изланувчан, ташкилотчи, лойиҳа доирасида содир бўлиши мумкин бўлган камчилик, хатолар, уларнинг олдини олиш, жараённинг таҳлилий томонлари ҳам олдиндан ҳисобга олиниши, хуллас, ўқитувчи педагогик компетенцияларга эга бўлиши муҳим ҳисобланади.

Энг асосий мақсад – ўқув лойиҳалар шундай тузилиши керакки, у талаба шахсига қаратилиб, унинг шахсий ўсишига, шахсий-креатив компетенциясини ривожланишига хизмат қилиши керак.

Ўқув лойиҳаларидан фойдаланиш педагог фаолиятини ўсишига, талабаларнинг шахсий-креатив компетенциясини ривожланишига ва бунинг тағамида жамиятда янгича муҳит юзага келишида муҳим аҳамият касб этади.

Ўқув лойиҳалаш технологиясидан фойдаланиш жараёнида қуйидаги муҳим жиҳатларга эътибор қаратиш зарур:

- ўқув лойиҳасининг бош ғоясини аниқлаш;
- ўқув лойиҳалари дастурини ишлаб чиқиш;
- ўқув лойиҳаси ташкил этиладиган аудиторияни белгилаш;
- ўқув лойиҳани ташкил этишда гуруҳ аъзолари сонини белгилаш;
- ўқув лойиҳани ўтказиш шарт-шароитларини ўрганиш;

– ўқув лойиҳа топшириқларининг бажарилишини назорат этиш.

Педагогик фанларни юқорида кўрсатиб ўтилгандек жиҳатларга эътибор қаратилган ҳолатдаги ўқув лойиҳалари тарзида ташкил этиш, талабаларнинг фанга муҳаббатини ошириш, маълум мақсадга интилиш йўлида ҳаракатда бўлиш, мустақил фаолият олиб бориш ва бунинг асосида уларда шахсий-креатив компетенция хусусиятларини ривожлантиришга эришишда муҳим аҳамият касб этади.

Хулоса ва таклифлар.

Ушбу юқоридаги ўқув лойиҳа доирасида бажарилган ишлар юзасидан талабаларни баҳолаш уларнинг камчиликларини аниқлашда, тўғрилашда, кейинги топшириқларни янада завқ билан, бутун эътиборини қаратган ҳолатда, эгаллаган билимларини ўз ижодкорлиги билан уйғунликда бажариш имконини беради.

Бугунги кун талабаларининг янгилааниши, аввало, таълим муҳитининг ўзгаришига асос бўлади. Таълим тизимида ва унинг ҳар бир босқичида локал ўзгаришлар тизимнинг тўфон каби жараёнини юзага келтирмоқда. Бу тезлик даврида педагог тинимсиз изланиши, янги технология ва ўқитиш усулларини эгаллаш ва уларни фаолиятида истиқболли даражада қўллаш орқали таълимни сифат жиҳатидан кўтаришга ўз ҳиссасини қўшиши мумкин.

Бугунги ўқув жараёнига катта ўзгаришлар керак. Вақт синовидан ўтган усуллар билан талаба-ёшларнинг шахсий-креатив сифатларини ривожлантириш анча мушкул. Янги рақамли жамият янги ёндашувларни, янги усулларни талаб қилади.

Шу маънода биз тадқиқотимиз доирасида талабаларнинг шахсий-креативлик компетенциясини ривожлантиришда ўқув лойиҳаларидан фойдаланишни таклиф этдик.

Агарки, талаба ўқув лойиҳалари устида ишлашни муваффақиятли уддалай олса, умид қилиш мумкинки, у вақт қадрини хис эта оладиган, ўз фаолиятини режалаштирадиган, ўзгарувчан шароитга мослашадиган, бугун ва келажак жамияти ривожланиши йўлида ўзининг муносиб ҳиссасини қўшувчи креатив шахс бўлиб камол топади.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Тўрабоева М. Potential opportunities for the development of personal-creative competences in students // “Epra international journal of multidisciplinary

- research (IJMR)” журнали (SJIR Impact Factor: 7.032). INDIA. 9/2020. –462-464. б
2. Ходжаев Б., Уразова М. Педагогнинг лойиҳалаш маданияти. Ўқув-услугий мажмуа. – Т.: 2016. – Б. 161.
 3. Толипов Ў., Усмонбоева М. Педагогик технологияларнинг тадбиқий асослари. – Т. 2006. – 110 б.
 4. Тўрабоева М. Замонавий шарафитда – талабаларнинг шахсий-креатив компетенциясини ривожлантиришнинг инновацион модели // “Янгиланаётган Ўзбекистоннинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишида ёшларнинг ўрни” онлайн илмий анжуман материаллари. Наманган, 2021 йил 29, 30, 31-май. 298-301-б.